

Legatio Daud Aethiopiae Regis, ad sanctissimum D. N. Clementem Papam VII. vnà cum obedientia, eidem sanctis. D.N. praestita. : Eiusdem Daud Aethiopiae Regis Legatio, ad Emanuelem Portugalliae Regem Item alia legatio eiusdem Daud Aethiopiae Regis, ad Ioannem Portugalliae Regem. De regno Aethiopiae, ac populo, de?q[ue] moribus eiusdem populi, nonnulla.

<https://hdl.handle.net/1874/431272>

4

Legatio David Ae

thiopiae Regis, ad Sanctissimum
D.N. Clementem
Papam VII. vnà
cum obedientia,
eidem sanctis,
D.N. praestita.

Eiusdem David Aethiopiae Regis Legatio, ad Emanuelem Portugalliae Regem

Item alia legatio eiusdem David Aethiopiae Regis, ad Ioannem Portugalliae Regem.

De regno Aethiopiae, ac populo, deque moribus eiusdem populi, nonnulla.

Antuerpiae apud Guilelmum Vorstermannum.

Anno. 1533.

Legatio David Ac

thopis Regis ad Sarranib-

nam D.N. Clouctan

Papam V.I. vic

com obellam

com obellam

D.N. vic

thopis

Eludon David Aethiopiae Regis La

garet ad Damascen Form-

thopis Regem

Amalia Regis ad Sarranib Ac

thopis Regis ad Sarranib Form-

thopis Regem

Eludon Aethiopiae Regis ad

thopis Regem ad Sarranib

Amalia Regis ad Sarranib

thopis Regem

thopis

De legatione potentissimi Imperatoris Aethiopiae ad clementem. VII.

In medio, totius Africae, quae tertia pars orbis terrarum esse censetur, siti sunt Abyssini Aethiopes quibus longae lateque dominatur magnus Imperator David uulgo Preteciannes appellatus. Eius imperio .16. opulenti reges parent, & ab eo ita leges accipiunt, ut beneficiario alienoque iure potius quam suo regna obtineant. Ipse a uetusta progenie, successionemque perpetua regij sanguinis imperium accepit, uiget corporis uiribus, etate floret, & supra totius mundi reges uiris atque opibus abundat, & quod singularis & cumulata felicitatis esse uidetur, nunquam bello a quoquam uictus, frequentissime praelijis uictor, praesalta & gloriosa pace persfruitur. a meridie Troglodytas habet gentem nudam, nigerrimam, omnium prope rerum quae ad ciuilem & elegantem uitam pertinent, rudem penitus, & egenam, ut pote quae in aestuosa & retorrida regione nihil fere a solo caeloue benignitatis consequantur. Haec gens tamē aurū fodit, & ebur praebet, & per siticulosas harenarū solitudines legendis gemis solertissime diuagatur, nec alios nouit deos, quā solē & lunam, sed hanc maxime in honore ac admiratione habet, quod noctibus discessu solis a seruore immodico refrigeratis lucem largiatur, & contra solis iniurias una benigne & opportune inuecto tepore

splendore que subueniat, Ab occasu Manicongorum
Rex fines habet cuius regni magna est amplitudo so-
lique maior fecunditas, nam fluuius ingens quem
Gabram uocant amplitudine, incrementis, copiaque
Crocodilosum & piscium Nilo persimilis mediam
secans, & saepe inundans regionem effectis aliquod
insulis in Athlanticum oceanum defertur. Hic rex
proxime a Lusitanis, quorum in fidem & potesta-
tem ultro se dederat, Christiana sacra suscepit, ab Au-
stro Capillati ethiopes occurrunt qui ad promonto-
rium Bonae spei, cuneatis ibi & prominentibus terris
extenduntur, ea gens uti prope capricorni circulum
sita, colorem oleae maturaefert, corporis habitus
illis paulo castigatior & exilior, ita ut cursu uel in-
citatos equos effugiant, ab his cum sint astuta ac in-
sidiosa feritate terribiles, Franciscus Almedius, dum
magnis rebus gestis India decedens cum ueltrice clas-
se ad triumphum in Lusitaniam rediret, & ad Sal-
danium fontem aquaretur interfectus est, ab ortu ue-
ro solis Barnegasiorum rex Dauidi subiectus arabi-
ci maris littus attingit in sinu Adulico, qui statim ru-
bri maris angustias intrantibus ad leuam occurrit.
Ibi delata est insula quae stationem habet, & in pro-
xima continente portus est nomine Araquincus, ita
ut facile iam possit ad interiores Abyssinos perue-
niri, & tuto quidem itinere, cum pacata amicaque
sint omnia, Barnegasiorum rex atque eius populus,
non atra, sed flauenti & cuprea quadam nigredine
tinguntur, habitus illis corporum, armorum, uesti-
um, & ingenij, ab Arabibus ac Aegyptijs uix dif-

fert, nam nauigatione frequentissima, & terrestribus
commercijs inde ea que diximus facile acceperunt.
At uniuerse ditiois imperium Dauidis magnas sin-
gulis prope in rebus recipit diuersitates cum a Can-
cri tropico ad auersum Capricorni totum immensa
uastitate, distendatur, unde necesse sit ad solis con-
uersiones cuncta uariante natura, cœlum alibi mite
esse alibi infestum, alternatis scilicet pruinis atque
feruoribus, uti magis, aut minus regio queque ab
æquatoris benignitate recesserit. Nam ibi duabus æsta-
tibus, duabusque optimis mensibus felices populi si-
gulo quoque anno letantur, ita inexhausta terre pin-
guedine, & altere etiam binae uti leguminum mino-
res messes iterata semente proueniunt. Cæterum Fran-
ciscus Alvarez legatus de Abyssinis Aethiopiibus
magnum uolumen attulit, in quinque digestum li-
bros. In primo, uniuersa regio exactissime descri-
bitur, designatis finibus & annotata dierum quanti-
tate ad dimensiones aspectusque cœlestes, secundam
Cosmographiæ rationem, ubi de fontibus Nili, & de
eius incrementi causis nãra, & longe pulcherrima
referuntur. In secundo de ubertate soli frugum-
que generibus, uarietateque rerum terra nascentium
diffuse agitur. In tertio de animalibus atque ani-
bus, de magnitudine ferarum, & præsertim de Ele-
phantis, quorum numerosissimi greges in patentibus
campis, atque nemoribus uisuntur. In quarto
describitur de natura & moribus Abyssinorum de lite-
ris & studijs eorum. Itemque de aula & cultu inge-
nioque ipsius imperatoris, de exercitu, de discipli-

na. de legibus, institutisque ciuilibus. In quinto
 ea referuntur, quæ ad religionem pertinent, scilicet
 circa solennia sacra, templorum cultum, honores su-
 nerum, celebritatem nuptiarum, & monachorum ui-
 tam, qui infiniti prope numero septis coenobiorum in-
 cluduntur. Hi autem libri propediem in latinam
 linguam uertentur, Nam illustris Dominus Martinus
 a Portugallia ipsius Lusitaniæ regis Legatus tra-
 ducendi eius libri prouinciam Paulo Iouio historiarũ
 scriptori demandauit, qui et has quoque Davidis lite-
 ras fidelissime latinas fecit.

INNO SALVTIS M. D. XXXIII.
 Mense Ianuario, summis Christia-
 norum Principibus, Sanctissimo. D.
 N. Clemente Papa, VII. et Carolo V
 Romanorũ Imperatore, semper Au-
 gusto Bononiæ congregatis, Reuc-
 rendus et illustris Don Martinus de Portugallia, ne-
 pos, consiliarius, et orator serenissimi Ioannis Regis
 Portugallie ad eundem sanctissimum. D. N. iterum
 missus duxit una secum. D. Franciscum Aluarez Ora-
 torem serenissimi David Aethiopiæ Regis uulgo Pre-
 teian nominati missum ab ipso Aethiopiæ Rege ad
 eundem sanctissimum. D. N. salutandum ac ueneran-
 dum, cique obedientiam de more cæterorum Christia-
 norum Regum præstandum. Quemadmodum ex lite-
 ris utriusque Regis eidem Sanctissimo. D. N. reddi-
 tis, et infra descriptis plenius apparebit. His datus

est Senatus et consistorium publicum .29. Ianuarij,
In quo post receptum Reuerendissimum Cardinalem
Tridentinum, qui eodem tempore Bononiam a serenif-
simo Ferdinando rege Romanorum missus uenerat,
Tū deinde ipsi duo Oratores Portugallie et Aethio-
piæ magno comitatu in consistorium uenerunt, am-
boque uenerabundi ac genu flexo primo Orator Por-
tugallie literas sui Regis una cum exemplis literarū
dicti Regis Aethiopiæ ad se, et claræ memoriæ Eman-
nuelem patrem suum scriptarum, Deinde Aethiopi-
cus Orator binas sui Regis literas eidem sanctissimo
D.N. reddidit. munusculūque aureæ crucis libræ fer-
me ponderis nomine sui Regis obtulit, primo pedem
deinde manum sanctitatis suæ osculatus, demumque
ad oris osculum de more receptus. Literæ huius Aeo-
thiopica conscriptæ lingua, in Lusitanam primo, in-
deque in Latinam translatae fuerant. Quæ literæ om-
nes per secretarium domesticum eiusdem sanctissimi
D.N. eo quo infra scribentur ordine lectæ, et pronun-
ciatæ coram omnibus fuerunt.

LITERAE SERENISSIMI IOAN-
nis Regis Portugaliæ ad Sanctis-
simum. D.N. Clementem
P. P. VII.

Sanctissimo in Christo Patri, atque beatissimo do-
mino. D. Clemèti Papæ Septimo Diuina prouidentia
uniuersæ Ecclesiæ dei presidenti, &c.

Sanctissimo in Christo patri, atque
Beatissimo Domino, eiusdem san-
ctitatis deuotissimus filius Ioan-
nes dei gratia Rex Portugaliæ,
& Algarbiorum citra ultraque
mare in Africa Dominus Guinæ,
Expugnationis, Nauigationis, Commercij Aethio-
piæ, Arabiæ, Persidis, atque Indiæ, post humillima
sanctorum pedum oscula. Sanctissime in Christo Pa-
ter, & felicissime domine. Rex dominus, & pater
meus, cum animaduerneret, quam gratum Deo esset
futurum, si Aethiopiæ, atque Indiæ remotissimæ regio-
nes, quæ fama tantum, atque ea quidem ambigua au-
dite fuerant, solerti nauigatione Christianorum clas-
sibus adirentur, statim ab ipso suscepti regni initio
complures duces & subditos suos ad perscrutanda
cognoscendaque earum terrarum littora, instructis
ualidissimis classibus misit, scilicet ut Mauri gentiles
earum regionum populi ueritatem Christianæ religionis
agnoscerent, Atque obiter patefacto itinere, alij etiã po-
puli reperirentur, qui deum Christum colerent, sicut opi-

nōne hominum eos inueniri posse ferebatur, Itaque
uolente deo tota Guinæ regio feliciter peragrata est.
In qua Rex de Manicongo cum ingentibus populis
ipsi subditis, qui se ad eius auctoritatem ac obedi-
entiam contulerat sacro baptismo suscepto Christia-
nus effectus est, & complures aliæ gentes ex regio-
nibus Indiæ, Persiæ & Arabiæ ad Christianam fi-
dem nostrorum pietate & diligentia sunt perductæ,
& quotidie aliæ atq; aliæ nationes, quæ tardius uer-
tatem agnouerunt exemplo aliarum ad Christum con-
uertuntur. & quanquam in his expeditionibus gra-
uissima amissarum nauium & Ducum, itemque nobi-
lium Equitum, & subditorum suorum detrimenta rece-
pisset, Tamen ab hoc eximia pietatis consilio non
desistit, uti pium & Christianum regem decebat. Ita-
que eodem cursu mare Rubrum penetrante classe no-
stra repertum est, nunquam antea Christianorum clas-
sibus nauigatum. Nam fere totum in potestate Tur-
carum erat, & demum post diuturna atque aspera
bella inuentum est iter, quod ad uulgo Preteian
nuncupatum Aethiopiæ Regem potentissimum du-
cit, qui cum uniuersis regnorum suorum populis
Christum colit. Ad hunc extemplo Rex pater meus le-
gatum destinat, ut ad obedientiam sanctæ sedis Apo-
stolicæ pertraheretur, oportunaque narrando, &
aperiendo certior redderetur tuam sanctitatem in se-
de Petri residere, & unicum esse in terris Christi ui-
carium, cui omnes Christiani reges obedientiam cum
summa ueneratione præstare consueuissent. Nec mul-
to post idem Aethiopiæ rex quum legatum remitte-

ret, suum etiam proprium & indigenam, qui ad eum
cum mandatis ueniret, adiunxit, Sed interim deus ad
se patris mei animam ad sanctæ gloriæ participatio-
nem in cœlum recepit. Nec mora, quum nos in eius
successissemus locum, operam dedimus cum ducibus
nostris, qui erant in India, ut idem Rex Aethiopiæ
de regis patris mei morte certior redderetur, quum
ea quæ pater meus præclare pro fide christiana ince-
perat, omnino persequenda & perficienda curare-
mus. Quod ipse Rex Aethiopiæ magnificens suum
Oratorem ad nos misit, qui in aula nostra adhuc cõ-
moratur & simul Franciscum Alvarez Capellanum
nostrum, qui est unus ex his, quos pater meus ad eum
miserat, Hunc Franciscum Alvarez idem Aethiopiæ
rex Romam mittit ut suo, & singulorum regnorum
suorum nomine tue sanctitati obedientiam præstet,
Quem hæctenus remorati sumus, quod multis de cau-
sis eum proficisci uolebamus una cum Martino a
Portugallia nepote charissimo & cõsiliario, ac ad T.
S. Oratore nostro. Cui commisimus, ut eundem Fran-
ciscum Alvarez dicti regis Aethiopiæ Oratorem san-
ctitati tue ad præstandam obedientiam præsentaret.
Item ut cuncta ea quæ Orator eiusdem regis
Aethiopiæ ad nos missus deferbat aperiret, ex-
emplaque literarum eiusdem Regis ad nos. T. S.
ostenderet. Propterea nobis rem gratissimam. S.
T. faciet, si eidem Martino oratori nostro pleni-
ssimam fidem in his rebus habuerit. et certe Deo
Optimo, Maximo, summe gratiæ sunt merito refer-
rende, quod Pontificatus tue sanctitatis tempore

hanc insignem a deo gratiam. S. T. retulerit, ut alteram Christiani populi portionem hac nostra nihil amplitudine terrarum minorem consentire cum fide catholica, et sancta Romana Ecclesia, et obedientiam prestare uideamus. Nos uel ob id ingentes deo gratias agimus, quod in hac tanta accessione huius regis nostra opera uti uoluerit. Nihil enim ad laudem uere pietatis poterit esse præclarior, quam Aethiopiæ in unitate Christianæ professionis nostræ Europæ coniunctissimam conspexisse. Deus et dominus noster ad multos annos tuam sanctitatem felicissimè

me conseruare et augere ad uotum

dignetur. Datum in

Sett ual uigesima

Octaua Maij. M.

D. XXXII.

LITERAE SERENISSIMI DA-
 uid Aethiopiae Regis, uulgo Preteian, nun-
 cupati ad cla. me. Emanuelem Portugala-
 lie, & c. Regē alias scriptae, et ex ethio-
 picoidiomate in Lusitanū, indeq;
 in Latinū traductae, & ad san-
 ctitatē suā per serenissimum
 Ioānē Portugalliē. & c. Re-
 gem missae.

In nomine Dei patris, uti semper fuit
 cui non inuenitur principum, In no-
 mine Dei filij unici, qui est similis ei,
 antequam sit uisum lumen stellarum,
 antequam poneret fundamenta ma-
 ris oceani, alio autem tempore conce-
 ptus fuit in utero uirginis sine semine uirili, & sine
 nuptijs, in hunc enim modum scientia erat officij eius.
 In nomine Paraleti spiritus sanctitatis qui scit cun-
 cta secreta quae sunt, ubi antea fuit, omnium scilicet
 altitudinum caeli, quod sine columnis & absque ullis
 fulcimentis sustinetur, qui amplificauit terram, quae
 antea non erat creata nec cognita ad omnes partes
 ab ortu ad occasum, & a septentrione ad Austrum.
 Nec iste est primus, uel secundus, sed est trinitas con-
 iuncta in uno aeterno creatore rerum omnium, ab uno
 tantum consilio, & uno uerbo per secula seculorum
 Amen. Has literas mittit Atani Tinghil, id est, thus
 uirginis, quod nomen est a baptisate, nunc uero in
 ipso suscepti regni initio assumpsit nomē Dauid, di-
 lectus a Deo columna fidei, cognatus stirpis Iuda, fili

us David, filius Salomonis, filius columnæ Syon, filius
us seminis Iacob, filius de manu Mariæ, filius Nau,
per carnem Imperator magnæ & altæ Aethiopiæ ma-
gnorum Regnorum & ditionum & terrarum, Rex
de Xoa, de Caffate, de Fatigar, de Angote, de Baru,
de Bellenguangue, de Adecar, de Vangué, de Goza-
me, ubi Nilus oritur, de Amara, de Bague medi, de
Ambea, de Vagne, de Tigri Machon, de Sabaym,
unde fuit Regina Saba, de Bernegars, & Dominus
usque ad Aegyptum. Hæ literæ diriguntur Regi po-
tentissimo, & excellentissimo semper uictori Domi-
no Emanucl, qui habitat in amore Dei et firmus per-
manet in fide catholica, filio apostolorum Petri &
Pauli Regi Portugallie & Algarbiorum, amico Chri-
stianorum, Hosti Indici imperatori Demitori Mau-
rorum & gentium Africæ, & Guineæ a Promon-
torio atque insula Lunæ, Maris rubri, Arabiæ & Per-
sidis, & armutiæ, magnæ Indiæ, & omnium loco-
rum earum & omnium insularum, terrarum adiacen-
tium profligatori Maurorum, & fortium Paganor-
rum, domino Arcium, & altorum castellorum, & mu-
rorum, propagatori fidei Iesu Christi. Pax tibi do-
mine Rex Emanucl, qui Dei fretus auxilio Mauros
occidis & tua classe, tuo exercitu, & tuis Ducibus
undique tanquam infideles canes expellis. Pax sit cū
Regina uxore tua amica Iesu Christi, serua Mariæ
uirginis matris ipsius saluatoris totius mundi, pax
sit filiis tuis, nunc uti in uirenti horto, & florentibus
lilijs, mensa esculentis parata. Pax filiabus uestris,
quæ sunt indumentis ornate, sicut palatia aulae ex-

ornantur. Pax affinibus tuis, ex sanctorum semine
procreatis, sicuti dicit sacra scriptura, filij sanctorum
sunt benedicti, et magni foris et intra domum.
Pax sit consiliarijs et Officialibus tuis, potestatibus,
et ius dicentibus. Pax Ducibus tuis castrorum et
confinium, et rerum omnium munitarum. Pax om-
nibus gentibus, populis, et urbibus, et cunctis inhabi-
tantibus, præter Mauros et Iudeos. Pax omnibus
Parochijs, et omnibus Christo, et tibi fidelibus. Amen.
Cognoui domine Rex, et mi pater, quod cum ad te no-
minis mei fama per Mattheum Oratorem nostrum
fuisset delata, statim Archiepiscoporum, et Episco-
porum ac Prelatorum magnum numerum aduocari
iussisti, qui de ea legatione Christo gratias age-
rent, ipsumque Mattheum summo cum honore et
hilaritate fuisse susceptum, qua de re mirifice sum
letatus, et gratias pariter deo egi, et hoc deuote fe-
cit etiam populus meus. Dolui autem cum ab his
intellexi, ipsum Mattheum in reditu suo dum in-
traret fines meos, in Monasterio de Bisam fuisse
mortuum, cum autem ego non miseram, quoniam
adhuc puer eram undecim annorum uix dum susce-
pto regni scepro post mortem patris, sed Helena
Regina, quam loco matris colebam, et regnum pro
me gubernabat. Is Mattheus mercator erat, Ha-
braham uocatus, sed sibi nouum nomen idcirco im-
posuerat, ut securius per fines Maurorum iter face-
ret, Verum is in Dabul, a Mauris pro Christiano
agnitus in carcerem fuit coniectus, Quod cum si-
gnificasset uestrorum exercituum Præfecto, is misit

fortes uiros, qui Christianum hominem e teterrimo
carcere liberarent, maxime cum didicisset eum esse
legatum meum. Itaque illum ereptum e manibus in-
micorum curauit uestris nauibus ad conspectum ue-
strum transuehandum. Is Mattheus meo nomine ti-
bi Regi mandata exposuit, rescripsique se honorifi-
ce susceptum fuisse, et cumulate omnis generis mu-
neribus honestatum, quod et nuncij pariter uestri
affirmabant, quos magnus uestrae classis praefectus
Didacus Lopez de Tichera ad nos misit, qui literas
praesentarunt, quas afferre debuerat Duartes Gual-
uanus, qui in insula Cameronis diem obierat, quibus
conspicis literis magnopere sum gauisus, et Deo
egi gratias, et tum magnam caepi uoluptatem, cum
pectora uestrorum nuntiorum crucibus insignita
conspicerem, et experiret percunctando eos ritus te-
nere fidei Christiana qui essent uerissimi, et illud me
singulari deuotione iniecta uehementer permouit,
quod intelligerem iter in Aethiopiam inuentum esse
non sine miraculo. Nam resabant praefectum classis
quum diu per mare Arabicum errasset, et propterea
de inueniendo nostro portu desperasset, re infecta
redire in Indiam uoluisse, maxime propter seuas
maris tempestates, sed in aurora oportune rubram
crucem in caelo apparuisse, qua salutata, a nautis
proras in eam partem esse conuersas, monstranteque
deo repertum esse portum nostrum, quae res mihi
pro miraculo, uisa est, et certe is classis praefectus
deo debet esse admodum dilectus, postquam tan-
tam ei felicitatem concessam uidemus, quantam

nemo ante eum a deo impetrare potuerit. De hac autem mutua legatione antiquitus prædictum fuit a Propheta in libro de uita & passione sancti uictoris, & in libris sanctorum patrum, quod Rex magnus Christianus cum rege Aethiopiæ esset cum mutua pace conuenturus, sed hoc nequaquam futurum diebus uite mee existimabam, uerum deus certum sciebat, ut laudetur nomen eius, qui nuncium ad me detulit, ut ego pariter id mittere possem ad te patrem meum in Christo & amicum, ut finis in una fide, postquam a nullo alio Rege Christiano nuncium, aut certam notitiam habuerim. Hactenus circum me Mauri erant, filij Mahometis, & gentiles, & reliqui sunt serui, qui deum non agnoscunt, & alij qui ligna & ignem uenerantur, & alij qui solem adorant, & alij qui serpentes deos esse putant, cum his nunquam pacem habui, quoniam ad ueritatem uenire recusant, & frustra his prædicabam fidem, nunc uero conquiesco, & deus quietem dono mihi dedit cum hostibus meis & tuis. Nam in finibus meis cum armatus contra eos progredior, ipsi faciem & terga uertunt, & duces & milites mei per campos de his uictorias consequuntur, neque mihi deus irascitur, ut dicit psalterium, & deus uota eorum regum implet, qui iusta petunt, nec hoc ad laudem nostram pertinet. Nam deo agendæ sunt gratiæ. is est qui mundum uobis dedit & terram gentilium perpetuo concessit, ac aliorum terras, quæ sunt a finibus uestris ad initium Aethiopiæ, propterea ingentes deo gratias ago, & prædico summam eius potentiam, cum sperem eorum populorum

filios, qui in tuam diuisionem uenient proculdubio fidei
ueritatem esse cognituros, quã obrem do gratias deo,
et spero quod filij uestri et ego et uos de feliceibus
earum rerum successibus abunde letabimur, et uos
deo debitis continue supplicare, donec gratiam uo-
bis det potiundi templi sancti in Hierusalem, quæ est
in potestate hostium Christi Maurorum et gẽtilium
et hereticorum, et si hoc perfeceris, caput tuũ omni
laude plenissimum erit. Ceterum ex numero legato-
rũ qui ad me ueniebant cum Prædicto Mattheo tres
periere. et Præfectus magnus uestre classis deuenit
apud Mazua in colloquium cum rege de Bernagais,
qui est imperio meo subiectus, et statim legatos ad me
misi, et munera ingentia, quæ mihi carissima fue-
runt: Verum nomen uestrum omni gerima et thesau-
ro mihi pretiosius uidetur: sed hæc trãscamus et aga-
mus inter nos quomodo inuadere et capere possi-
mus alias infidelium terras. Ego certe dabo milites cẽ-
tena milia drachmarum auri, et totidem milia mili-
tarium uirorum. Itemque materiam et ferrum et
cuprum in usum ædificandæ et ornandæ clas-
sis, magnam etiam comæatus copiam, amice una conuenie-
mus, et quoniam non est consuetudinis et digni-
tatis meæ ad petendam pacem legatos mittere, et tu
primus a me eam sincere quæsiuisti ad uerificandã
Christi uerba: Nam scriptum est, Beati pedes, qui por-
tant pacem: et ego propterea sum ad id paratus mo-
re Apostolorum, qui erant unanimes et unius cordis
o Rex, et pater mi Emanuel, unus deus te sospitem
uelit et seruet, qui est Deus cœli, et semper unius

substantie nec iuuenescit, nec senescit. Is qui a te nunc
cum attulit Rodoricus linia uocabatur legationis
optimarum uirorum princeps, et cum eo Franciscus
Aluarez, quem propter uite probitatem et singula
rem religionem et iustitiam ualde charissimum ha
bui, maxime quod uerissimis uerbis cum esset interro
gatus, de fide, aptissime respondebat. Et ita debetis
eum exaltare, et magistrum appellare, et dare ei of
ficiam conuertendi populos de Mazua et de Deia
ca, et de Zeyla, et omnium insularum rubri maris,
quoniam sunt in sinibus regnorum meorum et ego ei
concessi crucem, et baculum in signum potestatis, et
ita uos iubete ut haec ei concedantur, et creetur epise
copus illarum terrarum et insularum, quoniam hoc
meretur, et idoneus est in hoc officio administrando
et tibi deus plurimum benefaciet, ut semper sis fortis
contra hostes tuos, et eos cogatis ad pedes uestros
procidere, et Deus tibi uitam prolonget, et partici
pem faciat regni caelorum in optimo loco, sicuti ego
pro me optarem. Audiui autem auribus meis multa
bona de te, et oculis uideo, quae uidere nequaquam
credebam, et deus cuncta de bono in melius succede
re uelit et ibi sit uester locus supra lignum uite, ubi
est locus sanctorum, Amen. Mitto autem mandata mea
per fratrem Christophorum Licanati, qui de sidera mea
coram explicabit. et item ad Papam Romanum mit
to eundem Franciscum Aluarez, qui nomine meo prae
stet obedientiam, uti iustum est, et ego petam a uos
bis, sicut filius paruulus a patre, et quae iussistis se
ci, et faciam si uenerint legati uestri, ut inuicem uis

tuis opibus adiuuemur, singulis autem uestris orato-
ribus qui uenient, sicut tum fecistis ad Mazua, aut
Delacam, & ad portus intra angustias maris rubri,
ea tribuam, tributque curabo, que fienda significa-
bitis, sicuti maxime desidero, ut in consilio, & rerū
actione prospere coniungamur, nam cum ad ea litto-
racopiæ uestræ peruenerint, mature & ego cum me-
is exercitiis adero. Et quoniam in finibus meis ne-
mo est Christianus neque templa Christianorum ui-
suntur, concedam uestris hominibus habitandas illas
terras, que sunt proxime Maurorū ditioni, propte-
rea opus est ut ceptis uestris debitū sinem afferatis.
Interim mittote ad me celatores imaginum auri &
argenti, & fabros eu pri & ferri, & stanni, & plu-
bi item artifices qui literis nostræ lingue pro eccle-
sialibros imprimāt. item aliquos qui ex auro bracteo
tas facere, & cum his inaurare alia metalla sciant.
Hi erunt in domo mea honestissime tractati, & si dis-
cedere uoluerint, laborum suorum eis amplam merce-
dem soluam, iuroque per Deum Iesum Christum Dei
filium me eos libere cum uoluerint esse dimissurum,
hoc autem peto fidentissime, quoniam mihi uestra uir-
tus spectata est, & bonitas maxime agnita, & scio
me a te amari plurimum, & hoc agnoui certius,
quod Mattheum mei gratia honorifice et liberaliter
susceperitis, et remisistis. Et ideo adnitore ea im-
petrare, neque hoc uobis pudorem afferat: Nam om-
nia persoluam, et id quod filius petit a patre negari
non debet, et tu es pater meus, et ego filius tuus, et si-
mus coniuncti simul, sicut laterculus cum laterculo

In pariete copulatur, ita duo in uno corde & amore
Iesu Christi consenimus, qui est caput mundi, &
qui cum eo sunt assimulantur laterculis in muro con
iunctis, Amen.

LITERAE EIVSDEM SERENISSI

simi Dauid Athiopiae Regis, ad serenissimam

num Ioannem Portugalliae & c. Regem

ex Aethiopico idiomate in lusitanum

num, indeque in latinum

traducta.

In nomine Dei patris omnipotentis cre
atoris caeli & terra, & omnium reru
factarum uisibilium & inuisibilium
In nomine Dei filij Christi, qui est fili
us & consilium & propheta patris.
In nomine dei spiritus sancti paracliti dei uiui equa
lis patri & filio, qui locutus est per os prophetae spi
rando supra apostolos, ut gratias agerent & lau
darent trinitatem perfectam in caelo, & in terra, in
mari, & in profundo semper. Amen. Mitto has lite
ras, & nuncium ego Thus uirginis, quod est mihi no
men a baptisate, nunc uero cum imperij scepro as
sumpsi nomen Dauid, dilectus deo, columna fidei,
stirps sluda, filius Dauid, filius Salamenis, filius co

Ilumne Syon, filius seminis Iacob, filius de manu Mariae, filius Nau Per carnem, maximo & potentissimo & altissimo Ioanni Regi Portugallie & Algarbiorum filio regis Emanuelis, Pax sit tibi, & gratia domini nostri Iesu Christi sit semper tecum. Amen. Eo tempore quo ad me relatum est de potentia Regis patris tui, qui Mauros sceleratissimi Mahumetis filios debellabat, Deo gratias ingentes egi, propter incrementum & magnitudinem, & coronam conseruationis in domo Christianitatis, Similiter summam coepi uoluptatem ex legatorum aduentu, qui uerba ipsius Regis ad me detulerunt, ex quibus singularis amor & notitia, & amicitia inter nos effecta est, ad eradicandos expellendosque malignos Mauros & incredulos gentiles, qui habitant inter tua meaque Regna. Dum essem in hac letitia, audiui tuum meumque patrem prius esse uita defunctum, quam hinc legatos ad eum remitterem. Quamobrem gaudium meum in moerorem subito conuersum est, ita ut in hoc cordis mei dolore, mecum etiam aule nostrae proceres, & prelati ecclesiastici, et qui in monasterijs sunt, omnesque de numerum subditi nostri uehementissimum luctum fecerint, ita ut uoluptas primi nunciij cum tristitia huius nouissimi exequaretur. Domine a principio regnorum meorum hactenus nulla legatio, nullusque nuncius uel a Rege, uel a Regno Portugallie ad me peruenit. Tantum modo aliqua cognoscebam ex peregrinis, qui ex uoto sua sponte ad Hierusalem & Romam contendunt, & in diuersas terras extenduntur. Quos percontor de moribus uestrorum Regnorum, sed nun-

quam certa noua habui, nisi dum uiueret Rex tuus
pater, qui Duces suos ad me misit, & Proceres cum
Clericis & Diaconis, qui totum solemniū mīsarū
apparatum attulerunt. Et propterea maxime sum le-
tatus. & eos honorifice suscepi, & non multo post
eos dimisi, ut reuerterentur cum honore & pace, &
postquam preuenierunt ad portum maris, qui est in fi-
nibus meis in mari rubro, non inuenere magnum præ-
fectum classis, quem pater tuus miserat, is enim non ex-
pectauit, & de hoc me fecerat certiorē, quoniam
non poterat expectare, cum esset moris uestri de trien-
nio in triennium magnum classis præfectum creare.
Interim alius nouiter creatus aduenit. qua de cau-
sa longiore quam opus esset moram legati contra-
xerunt. Eos uero mitto quos ad tuum & meum pa-
trem mittebam cum meis mandatis, & similiter eum
quem ad Papam mitto. O domine rex frater mi-
tende, & da operam amicitiae, quam inter nos
pater tuus aperuit, & crebro mitte nuncios et lite-
ras, nam eas magnopere uidere desidero, uti a fra-
tre meo, nam id æquum est, eum ambo simus Chri-
stiani, et Mauri qui mali sunt, semper in sua secta
concordes existunt, et nunc profiteor me nolle in-
posterum legationes Aegyptij regis admittere, nec
aliorum item regum, qui ad me saepe legatos mitte-
bant, sed solum celsitudinis tuae, quos uenire ma-
xime opto, quoniam Reges Mauri, me loco ami-
ci non habent, propter religionis dissensionem, sed
amicitiam simulant, ut tutius & liberius mercaturā
nobiscum exerceant, unde magnum commodum con-

secuntur, ingentem enim vim auri, cuius sunt amicis-
sissimi e regnis meis exportant, cum parum mihi sint
amici, & comoda eorum nullam mihi offerant leti-
tiam, sed hoc tollerandum fuit quoniam superiorum re-
gum nostrorum uetus est institutum, & si eis nequa-
quam bellum infero, & penitus profligo, temperan-
dum in hoc mihi esse arbitror, ne illi contra sanctum
templum in Hierusalem uiolent et diruant. In quo se-
pultura est Iesu Christi, quam Deus in potestate scis-
sissimorum Maurorum reliquit, et pariter solo equa-
rent alia templa que sunt in Aegypto, et in Syria,
et haec causa est, cur eos non inuadam et debellem, cu-
ius rei me plurimum tædet, etiã hoc facilius mihi per-
suadeo esse faciendum, quum neminem Christianum
regem habeam finitimum, qui me adiuuet, et cor me-
um exhilaret, Ego mi Rex nequaquam letari possum
de Christianis Regibus, quum eos audiam in uno cor-
de minime consentire, uigereque inter eos bella. Esto-
te simul omnes in una concordia unanimes, Debe-
retis enim inter uos certo foedere esse contenti.
Et certe si mihi Christianus Rex finibus esset con-
iunctus, nunquam una hora ab ipso discederem,
et de hoc non plane scio quid dicam, aut omnino
faciam, quum haec a Deo ordinata esse uideantur.
Domine mi mitte obsecro frequentes ad me nuncios,
nam cum literas tuas uideo, uultum certe tuum in-
tueor. Quoniam maior amicitia oritur in te lon-
ginquos et distantes, quam inter eos qui propinqui
sunt propter desiderium, quo tenentur. Nam is
qui reconditos habet thesauros, cum eos oculis non

uideat, corde semper & quidem uehementissime dili-
git: sicuti dominus Iesus Christus in euangelio dicit,
Vbi thesaurus tuus, ibi cor tuum, ita cor meum apud
te est, quum tu ipse meus sis thesaurus, & tu pariter
me tuum thesaurum debes efficere, & cum meo tu-
um cor sincere copulare. O Domine frater serua uer-
bum hoc, nam es prudentissimus, & uti audio, patrem
tuum sapientia superas, & de hac re cognita statim
Deo gratias egi, abiectioneque dolore gaudium a me sus-
ceptum est, & dixi: Benedictus sit filius sapiens et
magni capitis filius regis Emanuelis, qui sedit in ca-
thedra Regnorum suorum. Domine mi caue ne defati-
geris, cum sis fortis non secus ac pater tuus, nec ostē-
de debiles uires aduersus Mauros, & gentiles. Nam
eos cum dei auxilio adiuuante uirtute tua facile des-
bellabis, et destrues, et non dicas tibi esse a patre tuo
uires exiguas, Nam eae sunt certe satis magne, et De-
us semper opem feret. Mibi adsunt uiri, aurum, com-
meatus instar harenæ maris, et stellarum cæli. Nos
simal coniuncti, totam Maurorum barbariem destrue-
mus, neque aliud a uobis peto, quam peritos uiros,
qui meos milites armis instruant, et ordines seruare
doceant. Et tu Rex uir integre ætatis existis,
Rex Salamon duodecim annorum ætatis impe-
rium suscepit, habuitque magnas uires, et pa-
tre sapientior fuit. Ego quoque cum Nau pater
meus excessit ab humanis, puer undecim annorum re-
mansit: ingressusque sedem patris, Deo dante, amplio-
res opes, & uires eo sum consequutus, Nam in ma-
nu mea omnes finitimi, & Regni gentes existunt. Pro-

pterea ambo gratias Deo agere debemus tanti accepti beneficij. Præbe mihi aures frater & Domine. Nam hoc uno verbo a uobis postulo, ut artifices mihi mittantur, qui imagines, & libros impressos, enses, et omnis generis arma militaria fabricare scient. Itemque architecti, fabri lignarij, & medici, qui pharmaca componere, & uulnera curare didicerint. Cupio etiam eos habere, qui aurum in bracteas extenuare, & aurum & argentum egregie celare ualeant, Ac etiam aurum, & argentum ex uenis terræ eruere & metallorum omnium fodinas exercere scient. Præter hos apud me etiam chari erunt, qui plumbeas tegulas ducent, & tegulas ex creta facere docebunt, omnes denique artifices mihi usui erunt, Et præsertim schoppetorum. Adiuua me obsecro in his rebus sicuti frater fratrem, & te Deus ita adiuuabit, & ab omni malo liberabit, Deus exaudiat orationes & petitiones tuas, sicuti recepit sancta sacrificia in omni tempore, & in primis sacrificia Abel, & Noe quando fuit in arca, & illud Abraham, quando fuit in terra Madiam, & illud de Isaac, quando discessit a fossa iuramenti, & illud Iacob in domo Bethleem, & Moyses in Aegypto, & Aaron in monte, & Ieson filij Nau in Galgala, & Gedeonis supra plagam, & Sansonis quando sitim habuit in terra sicca, & Samuelis in Rhama propheta, & Dauid Nacisa, et Salomonis in ciuitate Gabeon, & Helie in monte Carmelo, quando suscitauit filium uiduæ mulieris e Richa supra puteum, & Iosaphat in prælio, & Manasse quando peccauit, & ad deum est conuersus, &

Danielis in spelunca leonum, & trium sociorum Sydrach, Misach & Abdenago in Camino ignis, et Anne ante altare, et Neemie qui fecit muros cum Zorobabel, et Matathia cum filiis supra quartam partem mundi, et de Esau supra benedictionem. Ita domine, Deus recipiet tua sacrificia et supplicationes et te adiuuabit, et erit pro te contra omnes peruersitates in omni tempore, et singulis diebus. Pax sit tecum et ego te amplector sanctitatis brachijs, et similiter singulos amplector, qui tibi sunt a consilijs sanctis Regni Portugallie, Itemq; Archiepiscopos, et episcopos, Sacerdotes et Diaconos, uirosq; pariter et mulieres. Gratia Dei et benedictio uirginis Mariae matris dei sit tecum, et omnibus. Amen.

LITERAE EIVSDEM SERENISSIMI

simi David Aethiopiae Regis, ad sanctissimum

D. N. Clementem Papam VII. per

D. Franciscum Alvarez eius oratorem

perlatæ, et ex Aethiopico in

Lusitanum, indeque

in Latinum tra-

ducto.

Telix sancte pater, qui a Deo effectus
es gentium consecrator, et sancti Pe-
tri sedem obtines, Tibi datae sunt cla-
ues regni caelorum et quodcunque
ligaueris, uel solueris super terram,
erit ligatum, uel solutum in caelis, sicut dixit Chri-
stus, et ita in Euangelio Mattheus scribit. Ego Rex
cuius nomen leones uenerantur, et Dei gratia Ata-
ni Tmgil, id est Thus uirginis uocor, quod nomen est
a baptisate, nunc uero in ipso suscepti regni initio
assumpsi nomen Dauid, dilectus a Deo, columna fidei,
cognatus stirpis Iuda, filius Dauid, filius Salomonis,
filius columnae Syon, filius seminis Iacob, filius de ma-
nu Marie, filius Nau per carnem, Imperator ma-
gne et alte Aethiopiae, magnorum regnorum et di-
tationum, et terrarum, Rex de Xoa, de Caffate, de Fa-
tigur, de Angote, de Baru, de Bellinguanguie, de
Adcon, de Vanguie, de Goiame, ubi Nilus oritur,
de Amara, de Baguemidri, de Ambea, de Vague,
de Tigrimbao, de Sabbaym, unde fuit regina Sabba,
de Bernegaes, et dominus usque ad Aegyptum. Ea
prouinciae omnes sunt in mea potestate, et pleraeque
aliae magnae, et item paruae, quae nunc a me nequa-
quam numerantur, neque Regna et prouincias suis
nominibus expressi, ueluti superbia, et uana gloria
inductus, uerum ob id ut summus deus magis ac ma-
gis laudaretur, qui singulari benignitate tot am-
plissimorum regnorum Christianae religionis supe-
rioribus meis regibus imperia tribuisset, sed profe-
cto me clariore gratia inter alios Reges dignum

fecit ut religioni continue in seruirem. Quoniam me
Adel dominum fecerit, hostem Maurorum & genti-
lium, qui adorant idola. Mitto ad deosculandos pe-
des sanctitatis uestrae more ceterorum Christiane fi-
dei regum fratrum meorum, quibus neque religione,
neque potentia sum inferior. Ego etenim in Regnis
meis sum columna fidei, neque externis iuuor auxi-
lijs, quum in solo Deo spem et opem reponam, qui me
sustinet, et gubernat ab eo tempore, quo Angelus Dei
allocutus est Philippum, qui fidem doceret Eunuchum
potentis reginae Candacis reginae Aethiopiae, quae a
Hierosolyma Gazam pergebat. Philippus tum bapti-
zauit Eunuchum: et Eunuchus deum Reginam cum
magna parte familie et populi eius, qui nunquam de-
suerunt esse Christiani, omnique sequenti tempore
perstiterunt fortes in fide, praedecessores uero mei
nulla alia ope adiuti, quam diuina fidem in latissimis
Regnis propagarunt, quod et ego quotidie efficere
contendo. Manco etenim intra maximos Regnorum
meorum fines, ut leo ingenti sylua circumdatus et se-
ptus aduersus Mauros obsidentes, et alias nationes
fidei Christiane inimicissimas, quae nolunt audire uer-
bum Dei, neque cohortationes meas, et ego gladio ac
cinctus eos persequor, et paulatim extrudo diuino sci-
licet fretus auxilio, quod nunquam mihi deest, quod
secus accidit regibus Christianis. Nam si regnorum
suorum fines extendunt, id facile possunt assequi, quo-
niam alter alteri fert opem, et auxilia subministrat, iu-
uanturque benedictione uestrae sanctitatis, cuius par-
ticeps ego sum, cum in libris meis literae habeatur,

quas superioribus temporibus Papa Eugenius cū benedictione misit ad Regem semen iacob. Qua accepta, & tradita per manus benedictione, ego fruor, et magnopere letor, Ceterum ego in magna habeo ueneratione sanctum templum in Hierusalem, ad quod sepiissime mitto oblationes debitas per nostros peregrinantes. Et multo plures & pinguiore mitterem, nisi itinera a Mauris, et infidelibus obsiderentur. Nā preter illud, quod dona nostra & thesauros nuncijs eripiunt, etiam eos libere pertransire non permittūt. Quod si paterent itinera, in familiaritatem, & commercium Romane Ecclesie deuenirem, uti fit a Ceteris Christianis regibus, quibus in religione Christiana non sum inferior, & ita ut illi credunt, unam fidem rectam & unam ecclesiam confiteor, credoque sincerissime in sanctam trinitatem et in unum deum, et in uirginitatem domine nostre uirginis marie, et articulos fidei teneo et obseruo uti ab Apostolis consecrati fuerunt. Nunc deus optimus manu potentissimi, et Christianissimi Regis Emanuels iter patefecit, ut per legatos conueniremus, et in fide coniuncti Christiani cum Christianis Deo in seruiremus. Sed dum in aula mea eius oratores essent, allatum est cum uitam eum morte commutasse, filiumque eius, fratrem meū Ioannem paterni regni sceptrum accepisse. Vnde sicuti ex patris morte summum senseram dolorem, ita ex filij felici in regnum assumptione, mirifice sum letatus, adeo ut sperem nos communibus copijs et uiribus per regiones Maurorum pessimorum terra marique iter aperturos, atque eos magno terrore illato se

dibus et regnis esse depulsuros, ut commodo pacatoque itinere Christiani Hierosolimitanum templum protere, et libere commeari possint. Atque ego in primis sicuti uehementer exopto diuini amoris particeps esse possim in templo apostolorum Petri et Pauli, Cupio autem ingenti desiderio consequi sacrosanctam benedictionem a uicario domini nostri Iesu Christi, Nam proculdubio sanctitas uestra dei est uicarius, Et cum a peregrinis, qui ex regionibus nostris ad Hierusalem, atque inde Romam non sine miraculo eunt, et redeunt, multa de sanctitate uestra ab his audio, quae mihi incredibilem afferunt uoluptatem et gaudium. Seo multo maiorem omnino caperem letitiam si mei oratores breuiore itineris compendio uti possent, et noua referrent, Sicuti autequam moriar aliquando alaturus spero, non sine gratia Dei omnipotentis. Qui uos in sanitate, et sanctitate conseruet. Amen. Ex oculor autem pedes sanctos, et supplex oro, ut benedictionem ad me mittat.

ALTERAE LITERAE EIVSDEM
 Serenissimi David Aethiopiae Regis ad Sanctissimum
 D. N. Clementem P. P. VII. per D. Franciscum Aluarez
 eius Oratorem perlatae, et ex Aethiopico in Lusitanum
 indeque in latinum traductae.

N nomine Dei patris omnipotentis creatoris caeliet terrae, uisibilium et inuisibilium. In nomine Dei filij Iesu Christi, qui est idem cum ipso a principio mundi, et est lumen de lu-

trine, & Deus uerus de Deo uero. In nomine Dei
spiritus sancti dei uiui qui processit ex Deo patre.

Has literas is ego Rex mitto, cuius nomen leones ue-
nerantur, & Dei gratia uocor Atani Tinghil, id est,
Ihus uirginis filius Regis David filius Salomomis,
filius Regis per manum Marie filius Nahu per car-
nem, filius sanctorum Petri & Pauli per gratiam.
Pax sit tibi iuste Domine pater Sancte, potens, pu-
re sacrate, Qui es caput Pontificum omnium, &
neminem metuis cum nemo possit tibi maledicere.

Qui es uigilantissimus supra animas, curator &
amicus peregrinantium, consecrate magister et præ-
dicator fidei, et carū rerum hostis quæ conscientiam
offendant, amator optimorum morū, uir sanctus quæ
omnes laudat, et benedicunt, O felix sancte pater ego
tibi reuerenter obedio quum sis pax omnium, et cum
sta bona merearis, et ita equum, ut omnes tibi obe-
dientiam præstent, sicuti sancti Apostoli præcipiunt
apud Deum, hoc uere uestrum est, ita etiam præci-
piunt ut ueneremur Episcopos, Archiepiscopos et
Prælatos, similiter, ut te loco patris amemus, et lo-
co Regis uereamur, et tibi uti Deo fidem habea-
mus. Propterea dico ego humiliter ad terram geni-
bus flexis tibi pater sancte, sincero admodum cor-
de, quod tu pater meus es, et ego filius tuus. O pa-
te sancte potentissime, cur neminem unquam ad nos
misi, ut certius de uita saluteque mea cognoscere?
Quum tu sis pastor, et ego ouis tua, Bonus etenim
pastor sui gregis nunquam obliuiscetur, nec tibi a re-
gionibus uestris nimum scmetus debeo exisimari, ut

nunciij ad me nequeant peruenire cum ex remotissi-
mis terrarum regnis Portugallie Rex Emanuel filius
tuus oratores ad nos commodissime miserit, & si De-
us cum ad se in cœlum euocare distulisset, ea que tū
agitabamus procul dubio felicem exitum habuisset,
nūc uero maxime opto prospera & salutaria de san-
ctitate uestra per certos nuncios audire, neque enim
unquam uerbum a sanctitate uestraecepi, quum ali-
qua tantum a nostris, qui ex uoto peregrinantur au-
dierim, sed hi cum neque meo nomine proficiscantur,
neque quidquam literarum a uobis afferant, in certa
fide nobis percunctantibus dicūt se ab Hierosolyma,
deinde solutis uotis ad uisitanda Apostolorum limi-
na Romam peruenisse, cum nitellegant ea loca facile
peti, quod a Christianis teneantur, & certe summam
capio ex eorum sermonibus uoluptatem quoniā dul-
cissima cogitatione sancti uultus tui imaginem in-
tueor, que mihi angeli formæ similima uidetur, &
illam sicuti angelicam me diligere uenerariq; fateor,
Sed profecto mihi esset gratius atque iucundius uer-
ba tua, tuasque literas deuotissime contemplari. Atq;
ita nunc te oro ut nuncium tuum cū benedictione ad
me mittere uelis ad exilandum cor meum, nam cum
in religione & fide consentiamus, id mihi ante om-
nia uidetur expetendum, suppliciterque item oro, ut
amicitiam meam ad instar annuli quem induis in di-
gitum, & torquis aurei quem humeris imponis in in-
tinum cor reponere uelis, ut mei memoria nunquam
ex animo uestro deleatur. Gratis etenim uerbis & li-
teris amicitia maxime crescit, quum eam sancta pax

complectitur, e quā omnis humana letitia facile pro-
uenit Quemadmodum enim is qui uehementer sitit,
frigidam maxime aquam desiderat, ut in sacris scri-
pturis habetur, ita animus meus ex nuncijs, & lite-
ris, quæ ex remotissimis terris deferantur incredibile
gaudium concipere solet, nequātūmodo de sanctita-
te uestra, si aliqua audiero, uerū si certa de singulis
terre Christiane Regibus referretur, mirum in modū
letabor, sicuti his accidit qui preliando opima spolia
reperiunt & legunt. hoc enim facillime fieri potest,
postquam Rex Portugallie totum id iter aperuit, qui
ad nos iam pridem legatos suos misit, cum strenuissi-
mis equitibus, dum pater meus Rex Emanuel adhuc
esset in humanis, neque tum aut demū a quoquam alio
Rege Christiano, uel ipso Pontifice aut nuncium, aut
omnino literas recepimus Quāquam in nostris Archi-
ujs proauī nostri earum literarum memoria conserue-
tur, quas Papa Romanus nomine Eugenijs ad has ter-
ras misit, quum regnaret semen Iacob Rex Regum in
uniuersa Aethiopia Rex metuendus, Prescriptio au-
tem literarū hæc erat, Eugenijs Romanus Pontifex fi-
lio dilecto nostro Regi ex semine Iacob Regi regum
in uniuersa Aethiopia maxime metuendo. &c. In
summa autem literarum significabat filium suū Ioa-
nem Palaologum, qui biennio ante esset mortuus Re-
gem regum Romæorum ad sacrosanctam synodum
celebrandam euocatum fuisse, & cum eo Iosephum
Patriarchā, Constantinopolitanū uenisse cū magno
numero Archiepiscoporum & Episcoporum, & omnis
Generis Prelatorum in quibus etiam fuissent procu-
ratores Patriarcharum Antiocheni, Alexandrini, &

Hierosolymitani. Qui omnes secum sancte fidei & religionis amore firmiter se coniunxissent, constitutaque unitate ecclesie sublatae fuisse antiqui temporis difficultates non sine diuino auxilio, quae erroneae & religioni contrariae uidebantur, quibus rebus rite sancitis & constitutis ipse Papa omnibus singulari letitiam peperisset. Hunc autem librum Papae Eugenij ad uos mittimus, quem incorruptum seruauius, totum etiam Pontificiae benedictionis ordinem & potestatem misissemus, nisi harum rerum nimis magnū uolumen esse uideretur, quum magnitudine librum Pauli ad gentes omnino superet. Legati uero qui haec a Pontifice ad nos detulerunt, fuisse Theodorus, Petrus, Didymus, & Georgius serui Iesu Christi. Tu uero sanctissime pater recte feceris, si euolui uestros libros iusseris, ubi harum rerum, de quibus scribimus, uti facile arbitror aliqua memoria reperiatur. Itaque sancte pater si aliqua ad nos perscribes, firmiter existimato cuncta in nostros libros diligentissime fore conscripta, ut posteris nostris earum rerum sempiterna memoria relinquatur. Et certe is mihi beatus esse uideatur, cuius memoria custodita literis in urbe sancta Roma, & in sede sanctorum Petri & Pauli conseruatur. Hi enim sunt domini regni caelorum, & totius mundi iudices, & quoniam ita credo, propterea haec mitto literas, ut mihi gratia pareatur apud sanctitatem uestram, & uestrum sanctissimum senatum, ut inde sancta benedictio mihi proueniat, & bonorum omnium incrementum. Obnixae etiam precor sanctitatem uestram, ut mihi mittere uelit aliquas sanctorum imagines, &

præcipue beatae Mariæ uirginis, ut sepiſſime ſit in
ore atque memoria mea nomen ueſtræ ſanctitatis, &
continuâ ex muneribus ueſtris capiâ uoluptatē. Adcir
co etiâ uehementer poſtulo, ut mihi artifices mitta-
tis qui imagines fabricēt, atq; itē enſes & arma belli-
ca omnis generis, itemq; calatores auri atque argen-
ti, & fabros lignarios, præcipue architectos, qui do-
mos ex lapide cōſtruât, & tegulas ex plūbo cuproq;
ducere ſciât, quibus domorum tecta protegantur, ad
hos etiâ nobis admodū cari erunt, qui uitium conſta-
re, organaque muſica ſcite facere & docte puſare
ſciant. Atēque fiſtulatores & tibicines, Hos uero arti-
fices ex domo ueſtra præcipue mihi mitti uellē, uel ſi
horum domi ueſtræ exigua erit copia, ab alijs regi-
bus filijs ueſtris eos ſanctitas ueſtra poterit impetra-
re, quoniâ ueſtris imperijs & nutibus facile obediūt.
Hi cū ad me peruenerint pro meritis ſummo in hono-
re habebuntur, ex liberalitate mea mercedem amplam
accipient, & ſi domum aliquis redire concupiſcet,
premijs abunde ornatus abibit uti placuerit, quando
nec inuitum quenquam ſim retenturus, cum fructum
aliquem ex eius induſtria percepero. Nunc ad alia
tranſeundū eſt, & iam a te poſtulo ſanctiſſime pater
cur non hortaris reges Chriſtianos filios tuos, ut ar-
ma deponāt, & uti fratres decet inter ſe cōcordes ef-
ſe uelint poſtquam ipſi oues tuæ ſunt, & tu ipſe pa-
ſtor earū? optime quidē tua ſanctitas nouit, quid eū-
geliū præcipiat, quod dicit. Omne regnū in ſeipſum
aiuſum deſolabitur. Nam ſi Reges animis & ſæde
re certo cōſentiēt, faciliſſime Mahumetanos oēs dele-

būt, et pseudo propheta sepulchriū, quod in urbe Me-
ba est, felici irruptione disturbabūt & diruēt. Ob hāc
rē da operā pater sancte, ut inter eos bona pax fiat,
& certū fœdus amicitie percutiatur, hortareq; eos,
ut mihi adesse atq; opē ferre uelint, cū in regnorū meo-
rū finibus a Mahumetantis Mauris pessimis hominib;
sim ex omni latere circūdatus. Ipsi autē Mauri mahumetani inter se mutuis auxilijs utūtur, Regesq; cū re-
gibus, & reguli cū Regulis aduersus nos sincere &
cōstāntissime conueniūt, Mihi Maurus quidā admodū
est uicinus, cui finitimi alij Mauri arma, equos, acque
instrumēta bellica suppeditant. Hi sunt reges Indię,
Persidis, Arabiē, atq; Aegypti. Quibus de rebus sin-
gularē animo indies capio molestiā, cū hostes Chri-
stiane religiōis fraterna charitate inter se cōiunctos
pace frui conspiciā, Reges uero Christianos fratres
meos nihil omnino istis iniurijs cōmoueri, neq; ullam
opē mihi afferre, uti certe deceret Christianos, post-
quā fœdissimi filij Mahumetis inter se mutuis opibus
adiuātur, Neq; ego is sum qui ad id militares copias
postulem, cum milites mihi supersint, orationes &
supplicationes tantum peto, locumque gratiē apud
sanctitatē uestrā, & reges fratres meos exopto, quæ
renda enim mihi est hęc uobiscum amicitia, ut copio-
se his rebus, quas supra postulauī ad terrorem Mau-
rorum sim instructus, & Christiani nominis uicini
mei intelligant Reges fratres meos singulari studio
mihi fauere, atq; opem ferre, quod certe ad commune
decus pertinet, postquam in una religionis & fidei
ueritate cōsentimus, & in eo consilio sumus permā

furi. Quod firmum ac absolutū erit cū eo quod uti-
lius eueniet. Deus itaque desideria uestra impleat
super laudibus Iesu Christi, & dei patris nostri, quē
omnes laudāt per omnia secula, & tu domine pater
sanctē cōplectere me cum omnibus sanctis Iesu Chri-
sti, qui sunt Romæ, & pariter in hos amplexus recia-
pantur omnes incolæ regnorum meorum, & qui Ae-
thiopiā inhabitāt, & reddatur gratia Domino Iesu
Christo cum spiritu uestro. Has uero literas sanctitas
tua accipiet de manu fratris mei Ioānis Regis filij po-
tentissimi Regis Emanuelis per oratorem nostrum
Franciscum Aluarez.

QVIBVS LITERIS PERLECTIS CVM
idem Franciscus Aluarez Orator, hæc ipsa quæ sub-
sequuntur Lusitano sermone protulisset, Tum dein-
de Secretarius eiusdem Oratoris Portugallie eadem
uerba, ut ab omnibus intelligi possent, latine pronun-
ciauit, uidelicet, Sanctissime ac Beatissime pater, Sere-
nissimus, ac potentissimus Dominus Dauid Rex ma-
gnæ & alte Aethiopiæ uulgo Preteian appellatus,
haud minus cultu uere religionis, quam imperio, opi-
bus, ac regnis præcellens, hunc suum Oratorem ad san-
ctitatem uestram cum his literis, quas ei reddidit, de-
stinauit, Mandans ut eidem sanctitati uestræ, tanquā
uero Christi uicario, Petri successori, ac uniuersæ Ec-
clesiæ summo Pontifici, ueram obedientiam & subie-
ctionem nomine suæ Maiestatis ac omnium Regno-
rum suorum humiliter sicut fecit præstaret, Eique
munusculum aureæ crucis: non tam precio, quod te-
nue est, quā ueneratione eiusdē crucis quā Dominus

noster Iesus Christus pro nobis subire dignatus est a uestra sanctitate estimadum offerret. supplicans eidem humiliter eiusdem principis sui nomine, ut haec omnia pio paratis affectu a deuotissimo filio suo suscipere dignetur.

Ad quae Secretarius eiusdem sanctissimi D.N. a sanctitate sua iussus in hunc modum respondit. Sanctissimus Dominus noster, te Domine Franciscus Aluarrez serenissimi David Aethiopiae regis Oratorem unum cum obedientia, munere et literis, quas attulisti gratulo admodum animo, benigna uoluntate, et paterno affectu recepit. Gratius deo agens, quod suis temporibus, literas, et Oratorem tanti Christiani regis, ac tam remoti, uidere sibi concesserit. Itaque literas ac tua uerba diligenter ac libenter audiuit, et obedientiam una cum uenerabilibus fratribus suis. S. R. E. Cardinalibus benigne acceptat, Munusque ipsum cum ob imaginem et honorem sanctae Crucis, cum ob mittentis affectum, ualde gratum habet, tum uero Serenissimum Portugalliae regem summe collaudat in Deo domino, quod is praeter caetera eius et progenitorum suorum ingentia erga Rempublicam et fidem Christianam merita etiam de ipso David rege bene mereatur, amicitiam, commercium cum eo coniungat, ac te cum his literis toto ad sanctitatem suam peruenire curauerit. Quod ad reliqua attinet, sua sanctitas omnem datura est operam: ut pijs dicti Regis desiderijs quantum in tanta terrarum disunctione fieri ab ea poterit, satisfiat, utque is semper intelligat se apud Sanctitatem suam, et sanctam Apostolicam sedem inter caeteros Christianos principes, charissimi in Christo filij, loco, amore, et honore

esse ac fore. Deq; his rebus sua sanctitas & cum Ora-
tore Portugallie ac tecū id aget, & per literas ac nū-
cios suos maiestati tui regis particulari⁹ respōdebit.
Quo facto Senatus dimissus est.

F I N I S.

sum est præterea, quæ de hoc rege Aethio-
pico nostris tēporibus cōperta sunt, paucis
summatim attingere. Eū non Preteianne
(ut vulgus falso opinatur) sed Gyam ab eis nomina-
ri, quod eorū lingua sonat potētē. Enimvero poten-
tissimū esse, Regēque regū dici, ac 62. Regnis imperē
tare. Ea Regna latissimos fines, spatiofissimas terras,
vastissima maria habere. Siquidem ad Orientem mari
Rubro, & Barbarico, ad Meridiem & Occidentem
Agisimbo allui, qua parte ipsa regio uelut Promon-
torium, cuius caput bonæ spei appellatur, in meridi-
em excurrit. Ad finem fere eius, Nilum nasci, lōgissi-
moq; tractu multis cōfectis insulis, quarum maxima
sit Meroe, in Aegyptū descendere. Aegyptum & Li-
byam ad Septētrionē, interiorē Libyam ad Occiden-
tem ei terminos esse. Regem in maxima ueneratione
haberi, atque hominibus ita abundare: ut uel medioerū
rerum tumultu decies centū milia hominum, & præ-
terea quingētos elephātos, camelorumq; & equorū
ingentē numerū ad bellum instruat. Arcubus in bello
quadricubitalibus, tū cōto, lorica, & galea utuntur.
Abūdant auro, metallisque cæteris, margaritis, & se-
rico ornantur, lino bōbicinoque uestiuntur, lanificio
enim penitus carent, quanquam omnisariā pecoribus
effluant, Agriculturā exercent, & rē pecuariā, bina

me bis, binaq; illis æstas, milij, hordeiq; frequens usus,
 quidã sesamũ, alij lothũ serũt, sal fossile habet, sicut
 Arabes, hebeno, persico abũdãt, & siliqua stro. Aro-
 mata piperis, cinnamomũ, & gingiberis legũt, uenan-
 tur leones, pardales, rhinocerotēs, & elephãtos. Ipse
 se antiquissimõs hominum esse gloriãtur, argumento
 quod indigenæ, semperq; liberi fuerint, nec eos Semi-
 ramis, Hercules, Dionysius, aut ipsi etiã Romani ex-
 pugnare unquã potuerint. Cãbyse quoq; rex potētis-
 simus, ab eis uictus, moximõq; exercitu exutus sit.

Quin & Aegiptios Aethiopum colonos affirmãt, li-
 terarumq; et statuarum usum cultum regum, curãque
 sepulchrorum et politica omnia ab Aethiopiis acce-
 pisse. At illa uerior ac iustior huius gẽtis gloria, quod
 Christianã pietatẽ, iam inde ab eius initijs, per Eunu-
 chum reginẽ Cãdacis a Philippo apostolo baptizatũ
 suscepit, susceptãque tot iam seculis cõstãtissime
 cõseruarit. Et quanquam interea sicut et hodie, undi-
 que a Mauris et Sarracenis Mahumetis cultoribus, itẽ
 q; id idolatris uelut indagine cincta, uexata, oppugna-
 taq; fuerit, nõ tamẽ ea seua Mahumetis tẽpestas, quæ
 Romanũ imperiũ cũ Christiana religione ex maxima
 parte alibi disiecit, Aethiopiã, aut ditione, aut reli-
 gione sua spoliare unquã potuerit, Nec id quidẽ mi-
 rũ, cũ hi Aethiopici reges, ab iisdẽ Dauide ac Salomo-
 ne, a quibus sanctissima Dei para uirgo, ipseq; Chri-
 stus seruator noster, genus ac stemna suũ numerent,
 cui sit honor et gloria nunc et semper. Amen.